

Handläggare
Sara Nilsson
Telefon: 08-508 289 34**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-02-12 p. 26

Tvist om bullerisoleringsåtgärder för fastigheten Sandvik 12, Svartviksslingan 86

Förvaltningens förslag till beslut

1. Att bullerisolerande åtgärder utöver de som Swedavia föreslagit inte behöver vidtas på Sandvik 12.
2. Åberopa detta tjänsteutlåtande som grund för beslutet.
3. Delge fastighetsägaren och Swedavia beslutet.

Monika Gerdhem
Tf. FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

I tillståndet till verksamheten vid Bromma flygplats finns ett villkor som anger förutsättningarna för bullerisoleringsåtgärder av utsatta byggnader. Villkoret innebär dels att Swedavia ska isolera de byggnader som utsätts för höga ljudnivåer, dels att Swedavia årligen ska följa upp och vid behov åtgärda byggnader som i framtiden utsätts för högre ljudnivåer. Vid tvist mellan Swedavia och fastighetsägaren om behov av åtgärder eller deras utformning ska frågan hänskjutas till tillsynsmyndigheten, d.v.s. miljö- och hälsoskyddsnämnden, för beslut om vilka åtgärder som ska utföras.

En bostadsrättsinnehavare har anmält tvist för fastigheten Sandvik 12, Svartviksslingan 86. Bostadsrättsinnehavaren vänder sig emot Swedavias bedömning att hennes lägenhet inte är i behov av bullerisoleringsåtgärder. Enligt Swedavias beräkningar innehålls riktvärdet 30 dBA inomhus i enlighet med miljödomen i bostadsrättshavarens lägenhet.

Miljöförvaltningen

Fleminggatan 4
Miljöförvaltningen, Box 8136
10420 Stockholm
sara.e.nilsson@stockholm.se
stockholm.se

Miljöförvaltningen gör bedömningen att bullernivåerna beräknats på ett korrekt sätt och att bullernivåerna inomhus som dygnsekvivalent nivå inte överstiger 30 dB. Förvaltningen finner

därför att bostadsrättsinnehavaren inte med stöd av tillståndet för Bromma flygplats kan kräva några bullerisolerande åtgärder.

Miljöförvaltningen hänvisar också till Swedavias årliga uppföljning av bullerisoleringsbehovet i fastigheten.

Därtill kan noteras att den berörda fastighetsägaren BRF Tranan valt att tacka nej till övriga bullerskyddsåtgärder.

Bakgrund

Villkor om bullerisolering

Swedavia, som driver Bromma flygplats, har i sitt tillstånd ett villkor om att bullerisolera bostäder med mera i flygplatsens närhet som utsätts för höga ljudnivåer. Villkoret fastställdes i Miljööverdomstolen 2010-02-05.

Villkor 7 lyder:

Luftfartsverket ska vidta bullerisolerande åtgärder på bostadshus (såväl permanentbebyggelse som fritidshus) samt sådana byggnader som skolor, daghem och vårdinrättningar vilka utsätts för maximala bullernivåer på 80 dB(A) eller högre. Dessutom ska bullerisolerande åtgärder vidtas på angivna bostadshus och byggnader som kan komma att utsättas för buller uppgående till FBN 60 dB(A) eller däröver. Ljudnivåerna inomhus efter vidtagna bullerisolerande åtgärder får inte överskrida 30 dB(A) som dygnsekvivalent ljudnivå.

Vid bestämmande av vilka bostäder och byggnader som ska bli föremål för åtgärder ska teoretiska beräkningar av flygbuller göras med den beräkningsmodell för flygbuller som Försvarsmakten, Luftfartsverket och Naturvårdsverket på uppdrag av regeringen fastställt i beslut den 26 februari 1998 eller den modell som kan komma att ersätta den nu angivna.

Bullerskyddsåtgärderna ska utformas och utföras i samråd med fastighetsägarna. Åtgärderna ska vara vidtagna senast inom två år från det att dom i målet har vunnit laga kraft för då berörda byggnader och därefter inom ett år efter det att en byggnad har blivit berörd. Åtgärder ska vidtas allt eftersom trafiken ökar.

Vid tvist mellan Luftfartsverket och fastighetsägaren om behov av åtgärder eller deras utformning ska frågan hänskjutas till tillsynsmyndigheten för beslut om vilka åtgärder som ska utföras. Åtgärderna ska i sådana fall vara vidtagna inom ett år efter lagakraftgående avgörande, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

Villkoret ändrades 2013-03-26 av mark- och miljödomstolen efter begäran från Swedavia på så vis att datumet för när åtgärderna senast skulle vara slutförda flyttades fram till 2014-06-30. Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte den förändringen i beslut 2012-11-20, § 20.

Beräkning av ljudnivå

Swedavia har utrett ljudnivån inomhus i samtliga fastigheter inom bullerkurvan för maximal ljudnivå 80 dB(A) och inom FBN 60 dB(A). För att beräkna inomhusvärden bedöms husets isoleringsförmåga i relation till utomhusvärdet enligt en beräkningsmetod som bygger på svensk standard SS-EN 12354-3. Metoden beräknar total ljudisolering mot flygbuller inklusive inverkan av fönster, eventuella friskluftsventiler, väggar och tak.

Under hösten 2011 uppdaterades kvalitetssäkringsdokumentet för flygbuller-beräkningar av Naturvårdsverket, Försvarmakten och Transportstyrelsen. Uppdateringen innebär bl.a. att hänsyn ska tas till topografiska förhållanden om avståndet mellan källa och mottagare skiljer mer än 10 % jämfört med plan mark. Tidigare användes rullbanans höjd som referens och området runtomkring antogs i beräkningsmodellen vara plant och ligga i samma höjd som rullbanan. Runt Bromma flygplats finns några platser där variationen är strax över 10 % av avståndet mellan ljudkälla och mottagare.

Beräkningarna baseras på information om den årliga flygtrafiken på flygplatsen i form av antalet rörelser med respektive flygplanstyp under året, bananvändningen och radarspår. Swedavia har en ljudmätare i Flysta, som kontinuerligt mäter ljud från start och landning. Uppmätta värden utvärderas årligen och vid jämförelse med beräknade värden har god överensstämmelse erhållits.

Förutom ljudnivån utomhus har även ljudets frekvensspektrum betydelse för behovet av bullerisoleringsåtgärder på byggnader. I vanliga fall tillämpas på Swedavias flygplatser ett standardspektrum som heter C4 och som baseras på trafik med jetflygplan. För att få ett ljudspektrum som är anpassat efter Brommas flygtrafik har ett Brommaspecifikt ljudspektrum tagits fram. Detta spektrum baseras på en 50 % mix av jettrafik och turboproptrafik av de flygplanstyper som utgör den största delen av bidraget till den ekvivalenta ljudnivån på Bromma. Turbopropmotorer har ett mer lågfrekvent ljud än jetmotorer och det är därför svårare att dämpa.

Bullerisoleringsåtgärder

För de fastigheter där bullernivån beräknats överstiga 30 dBA i något boningsrum, har det beräknats vilka åtgärder som behövs för att nå ner till 30 dBA inomhus. Fastighetsägaren har fått ett avtal med erbjudande om åtgärder. Fastighetsägaren har haft möjlighet att tacka ja eller nej till åtgärder.

Ärendet

I oktober 2018 anmälde en bostadsrättsinnehavare att denne har en tvist med Swedavia om bullerisoleringsåtgärder i fastigheten Sandvik 12 på Svartviksslingan 86. Bostadsrättsinnehavaren angav i huvudsak följande. Det är orimligt att inga åtgärder erbjuds bostadsrättsinnehavarens lägenhet. Flygtrafiken är mycket tät och intensiv, särskilt morgnar och sena kvällar. Stora flygplan dundrar precis ovanför taket. Bostadsrättsinnehavaren har uppmätt 52-53 dB i sitt sovrum och mer än 80 dB utanför fastigheten och tycker att det är underligt att Swedavia slipper ansvaret att ljudisolera. Bostadsrättsinnehavaren ifrågasätter beräkningsmodellen och tycker att det är underligt att Swedavia år efter år har lyckats ligga precis under gränsen för bullerisoleringsåtgärder. Bostadsrättsinnehavaren upplever att bullret är mycket störande då hon lider av migrän.

Swedavia har anfört i huvudsak följande. Fastighetsägaren BRF Tranan, Sandvik 12, har tackat nej till berättigade åtgärder för fastigheten. Bostadsrättsinnehavarens lägenhet var inte berättigad någon åtgärd. Då Bostadsrättsinnehavaren framfört sitt missnöje utfördes en ny bullerberäkning av Swedavias akustiker, utfallet blev detsamma som tidigare. Bostadsrättsinnehavaren lägenhet är inte berättigad till någon åtgärd.

Den beräkningsmetod som använts är den som har föreskrivits av domstolen i villkoret, d.v.s. enligt svensk standard SS-EN 12354-3. Utomhus beräknades den ekvivalenta ljudnivån, vid fastigheten Sandvik 12, 57 dBA. Med en förväntad fasaddämpning på 27 dBA eller bättre, vilket byggnader har i de allra flesta fall, så uppfylls riktvärdet 30 dBA inomhus i enlighet med miljödomen.

Swedavia har även anfört att den ekvivalenta ljudnivån inte ska förväxlas med maximala ljudnivåer som uppkommer av enskilda flygpassager precis när planen befinner sig över en fastighet. De refererar till att inga riktvärden reglerar hur höga maximala ljudnivåer det får vara från enskilda flygpassager inomhus eftersom flygtrafiken upphör nattetid. Swedavia medger att en enskild flygpassage kan ge upphov till en maximal ljudnivå utomhus på 80

dBA och högre, vilket innebär maximala ljudnivåer över 50 dBA inomhus om man antar samma fasaddämpning som för ekvivalenta ljudnivån. Swedavia påpekar dock att mätningar på enskilda flygpassager är ett dåligt verktyg generellt för att avgöra vilken ekvivalent ljudnivå man har inomhus. För att det ska vara intressant krävs mätningar under ganska lång tid för att få ett utfall som motsvarar ett årsmedeldygn. Till skillnad från väg- och spårtrafik så kan även den rutt som flygplanen tar variera relativt mycket från gång till gång vilket är svårt att fånga upp vid mätning under en kortare stund.

Parterna har beretts tillfälle att yttra sig över varandras synpunkter. Parternas yttranden i sin helhet är bifogade tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen bedömer att Swedavias beräkningar av bullernivåer utomhus gjorts enligt den beräkningsmodell som villkoret fastslår och att beräkningar av inomhusnivån gjorts enligt standard som är avsedd för detta ändamål.

Förvaltningen anser att Swedavia har visat att beräkningarna har utförts i enlighet med vad som bestämts i miljötillståndet, att fastighetsägaren har blivit erbjuden isoleringsåtgärder för de utrymmen där det varit berättigat och att fastigheten i övrigt inte har så höga inomhusnivåer att isoleringsåtgärder behöver vidtas enligt det gällande villkoret. Någon grund för Miljö- och hälsoskyddsnämnden att kräva att Swedavia vidtar några bullerisoleringsåtgärder på fastigheten, utöver de som Swedavia föreslagit, föreligger därför inte.

Swedavia är skyldiga att årligen kontrollera om ytterligare fastigheter ska komma i fråga för isoleringsåtgärder samt kontrollera om fastigheter ska komma att behöva ytterligare åtgärder. Det gäller även Sandvik 12 om bullernivån ökar i framtiden.

Slut.

Bilagor

1. Skriftväxling med bostadsrättsinnehavaren, inklusive anmälan om tvist
- 2a. Swedavias svar
- 2b. Tekniskt underlag
- 2c. Rapport Sandvik 12
3. Skriftväxling med Swedavia